

LEO BAECK

ŚLADAMI LEO BAECKA

Czas zwiedzania: ok. 2h

- 1** **ŻYDOWSKA SZKOŁA POWSZECHNA** /ul. Krasińskiego 22/ - utworzona w 1840 r., działała do końca 1921 r., później szkoła protestancka, a po wojnie szkoła specjalna, obecnie szkoła prywatna. Budynek pochodzi z końca XIX w.
- 2** **DOM NAUKI (BET HA-MIDRASZ)** /ul. Średnia 4/ - szkoła Talmudu, to najstarszy, obok synagogi zabytek w dzielnicy żydowskiej, pochodzi z połowy XVIII w., od międzywojnia budynek mieszkalny.
- 3** **PIEKARNIA MACY** /ul. Łaziebnia 2/ - pochodzi z połowy XIX w. Pozostałości po piekarni Markusa i Isidora Heppnerów. Stąd maca eksportowana była także na rynki zagraniczne, m.in. do Berlina.
- 4** **FUNDACJA SACHSÓW** /ul. Narutowicza 5/ - powstała ok. 1870 r., z myślą o utworzeniu szkoły talmudycznej, gdzie młodzież przygotowywała się do przyszłych studiów rabinackich. Fundacja działała do 1939 r. jako szkoła Talmudu, bursa i instytucja dobroczynna.
- 5** **DAWNA SYNAGOGA** /ul. Narutowicza 31/ - usytuowana w centralnym punkcie dzielnicy żydowskiej. Uważana za największą i prawdopodobnie najstarszą w Wielkopolsce. Jest budowlą XVIII-wieczną, którą przebudowano w 1905 r., w duchu wiedeńskiej secesji, wg projektu wrocławskich architektów Richarda i Paula Ehrlichów. Synagoga użytkowana była przez gminę żydowską do 1939 r. Po wojnie przez wiele lat pełniła funkcję łaźni miejskiej. Obecnie jest to Galeria Sztuki Muzeum Okręgowego w Lesznie, w jednej z sal urządzono stałą ekspozycję „Żydzi w Lesznie”.
- 6** **UBOJNIA RYTUALNA** /ul. Narutowicza 47/ - mieszcząca się w podwórzu posesji. Jest to neogotycka budowla z około połowy XIX wieku na terenie posesji kupca i właściciela fabryki sztucznych win Rudolpha Molla.
- 7** **DAWNE GIMNAZJUM KOMENIUSZA** /pl. Kościuszki 5/ - budynek szkolny wzniesiony został w 1882 r. dla Królewsko-Pruskiego Gimnazjum, przeniesionego tutaj z pałacu Sułkowskich. Jego uczniem był m.in. Leo Baeck. Szkoła otrzymała imię Komeniusza w 1898 r. podczas obchodów 300-lecia urodzin J.A. Komeńskiego. W budynku dawnego Gimnazjum mieści się utworzone w 1990 r. Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych oraz III Liceum Ogólnokształcące.
- 8** **DOM LEO BAECKA** /ul. Chrobrego 34/ - XIX-wieczna kamienica, w której urodził się najsynniejszy Żyd z Leszna - Leo Baeck, jeden z najwybitniejszych żydowskich filozofów XX wieku.
- 9** **DAWNY CMENTARZ ŻYDOWSKI** /al. Jana Pawła II 14/ - powstał w 1626 roku i był użytkowany przez gminę żydowską do 1939 roku. Doszczętnie zniszczony przez Niemców w czasie II wojny światowej. Nagrobki wykorzystano m.in. jako gruz pod budowę dróg. Zachował się jedynie niewielki fragment dawnego miejsca grzebalnego oraz dwa budynki cmentarne: dom grabarza i dom przedpogrzebowy (z 1907 r. autorstwa wrocławskich architektów Richarda i Paula Ehrlichów) użytkowany przez wiele lat jako galvanizernia. Obecnie mieści się w nim filia Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Leo Baeck

Rabin dr Samuel i Eva z Leo Baeck (rodzice Leo), 1905 r.

Leo Baeck i Martin Buber (Londyn 1947)

Leo Baeck (Londyn 1951)

LEO BAECK był człowiekiem znacznie wyprzedzającym swoją epokę. Dał temu wyraz jako rabin i jako uczonego popierając idee dialogu i tolerancji wobec innych wyznań i szkół myślenia. Już w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku nawoływał do religijnego dialogu Żydów z Chrześcijanami i Muzułmanami. Uważał, że tylko lepsze, wzajemne poznanie prowadzi do zrozumienia drugiej strony i współpracy opartej na poszanowaniu utrzymujących się odrębności.

Być może wielowyznaniowe tradycje Leszna - miasta znanego z tolerancji, kształtowały światopogląd Leo Baecka.

Materiały pochodzą ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Lesznie

Teksty: M. Maćkowiak

Informacja Turystyczna
64-100 Leszno, ul. Słowiańska 24
tel. +48 65 529 81 91, tel./fax +48 65 529 81 92
e-mail: infotur@leszno.pl

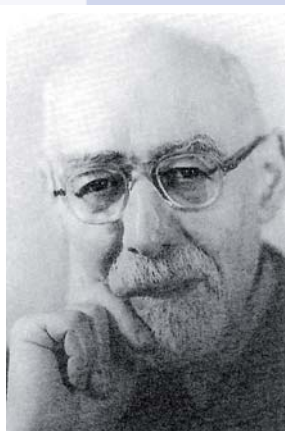

STANISŁAW GROCHOWIAK
1934-1976

www.leszno.pl

LEO BAECK

BIOGRAFIA

Leo Baeck – powszechnie znany i szanowany rabin i filozof, przedstawiciel judaizmu postępowego. Urodził się 23.V.1873 r. w Lesznie, zmarł 2.XI.1956 r. w Londynie.

Jego ojciec, Samuel Baeck (1834-1912), dr filozofii i pisarz, człowiek wszechstronnie wykształcony, pełnił funkcję naczelnego rabina w Lesznie. Pochowany został na miejscowym cmentarzu, jego grób rokrocznie odwiedzał Leo Baeck, ostatni raz w 1938 r.

Leo, jako jedyny z pięciu braci poszedł śladami ojca. Najstarszy brat został kupcem, a trzech młodszych, wybrało medycynę. Miał również sześć siostr, z których trzy wyszły za mąż za rabinów.

Baeck mieszkał w Lesznie do matury, którą zdobył w 1891 r. w Gimnazjum im. J.A. Komeńskiego. Następnie studiował w Żydowskim Seminarium Teologicznym we Wrocławiu oraz filozofię na uniwersytecie wrocławskim i berlińskim - tam też w 1895 r. obronił tytuł doktora filozofii.

W 1897 roku został rabinem w Opolu. W 1898 r. ożenił się z Natalie Hamburger. W roku 1900 przyszła na świat ich jedyne dziecko - córka Ruth.

W 1905 r. Baeck opublikował swoje najważniejsze dzieło - „Istota Judaizmu”, która była odpowiedzią na wydaną w 1900 r. przez luterńskiego duchownego Adolfa Harnacka książkę „Istota Chrześcijaństwa”. Dwa lata później, gdy jego kariera nabrała rozpędu został zaproszony do objęcia rabinatu w Düsseldorfie, a po kolejnych pięciu latach w 1912 r. osiadł w końcu w Berlinie, jako rabin 150 000 gminy Żydowskiej, docent uczelni rabinicznej i wykładowca, zapraszany na liczne wykłady, także na uczelnie chrześcijańskie.

Jeszcze przed wyświęceniem opublikował kilka artykułów, w których opisał swój stosunek do nauki i liberalizmu. Był zwolennikiem m.in. takich reform jak: wprowadzania do synagog muzyki instrumentalnej, mieszanego chóru i języka miejscowego (niemieckiego) obok hebrajskiego. Niektóre z tych zmian wprowadził już wcześniej jego ojciec (choć do końca pozostał konserwatystą), otwierając w 1905 r. - po przebudowie - leszczyńską synagogę, którą wyposażył w duże organy. Leo był również zwolennikiem równouprawnienia kobiet w synagodze. Pomagając Reginie Jonas w zostaniu rabinem złamał tym samym wielowiekowe ograniczenia religijne.

Podczas I wojny świat. służył jako kapelan wojskowy, a po wojnie wrócił do Berlina, gdzie w 1922 r. został wybrany przewodniczącym Związku Rabinów w Niemczech. Po dojściu w 1933 r. Hitlera do władzy, Leo Baeck stanął na czele organu reprezentującego niemieckich Żydów. Odrzucił on wówczas kilka ofert emigracji, został aby pomóc innym: podjął się m.in. trudu rozmów, negocjacji oraz starań o pieniądze dla ludzi cierpiących. W 1943 r. został wysłany do obozu koncentracyjnego w Theresienstadt, tylko dzięki zwykłej pomocy informacyjnej uniknął śmierci.

W czerwcu 1945 r. Leo Baeck udał się do córki do Londynu i przyjął obywatelstwo brytyjskie, a niebawem objął urząd prezesa Światowej Unii dla Judaizmu Postępowego (World Union for Progressive Judaism, WUPJ).

Dużo podróżował: Nowy Jork, Chicago, Los Angeles, Jerozolima, wykładając na tamtejszych uniwersytetach. Wielokrotnie wyróżniany tytułem doktora honoris causa.

29 X 1956 roku ukończył drugi tom dzieła "Ci ludzie Izraela". Zmarł nagle 3 dni później w wieku 83 lat. Liczne instytucje m.in. w Jerozolimie, Londynie, Nowym Jorku - nazwano Jego imieniem.

Leo Baeck z żoną Natalie na spacerze (1930)

